

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ Y TẾ

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

TRẦN TUẤN ANH

**KẾT QUẢ PHẪU THUẬT MỞ SỌ GIẢM ÁP
ĐIỀU TRỊ NHỒI MÁU NÃO ĐIỆN RỘNG
DO TẮC ĐỘNG MẠCH NÃO GIỮA
TẠI BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG QUÂN ĐỘI 108**

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SỸ NỘI TRÚ

THÁI NGUYÊN – 2018

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ Y TẾ

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

TRẦN TUẤN ANH

**KẾT QUẢ PHẪU THUẬT MỞ SỌ GIẢM ÁP
ĐIỀU TRỊ NHỒI MÁU NÃO ĐIỆN RỘNG
DO TẮC ĐỘNG MẠCH NÃO GIỮA
TẠI BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG QUÂN ĐỘI 108**

Chuyên Ngành: Ngoại Khoa

Mã số: NT 62. 72. 07. 50

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

1.TS. NGUYỄN TRỌNG YÊN

2.TS. TRẦN CHIẾN

THÁI NGUYÊN – NĂM 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi là Trần Tuấn Anh, học viên lớp Bác sĩ nội trú bệnh viện, khóa 9. Trường Đại học Y Dược – Đại học Thái Nguyên, chuyên ngành Ngoại khoa, xin cam đoan:

1. Đây là luận văn do bản thân tôi trực tiếp thực hiện dưới sự hướng dẫn của thầy hướng dẫn TS. Nguyễn Trọng Yên, TS. Trần Chiến.

2. Công trình này không trùng lặp với bất kỳ nghiên cứu nào khác đã được công bố tại Việt Nam.

3. Các số liệu và thông tin trong nghiên cứu là hoàn toàn chính xác, trung thực và khách quan, đã được xác nhận và chấp thuận của cơ sở nơi nghiên cứu.

Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật về những cam kết này.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2018

Học viên

Trần Tuấn Anh

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng Quản lý đào tạo và các Phòng ban chức năng của Trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên đã giúp đỡ và tạo điều kiện tốt nhất cho tôi được học tập và nghiên cứu tại nhà trường.

Tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến:

- *TS. Nguyễn Trọng Yên – Chủ nhiệm khoa Ngoại – Thần kinh Bệnh viện Trung ương Quân đội 108*
- *TS. Trần Chiến – Phó trưởng khoa Ngoại – Thần kinh Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên*

Đã trực tiếp, tận tình, hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn tại nhà trường.

Tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn đến các thầy, cô giáo Bộ môn khoa Ngoại, cũng như các Bộ môn liên quan của trường Đại học Y- Dược Thái Nguyên đã tận tình giảng dạy, hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo Bệnh viện, tập thể đồng nghiệp khoa Ngoại Thần kinh Bệnh viện Trung ương Quân đội 108, đã quan tâm và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu.

Tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến các Thầy, các Cô trong Hội đồng bảo vệ đã đọc và đưa ra những ý kiến quý báu cho luận văn.

Xin được gửi lời cảm ơn sâu sắc tới gia đình, bạn bè cùng các bạn đồng nghiệp đã quan tâm động viên, ủng hộ tôi rất nhiều trong quá trình học tập cũng như hoàn thành luận văn này.

Xin trân trọng cảm ơn !

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2018

Học viên

Trần Tuấn Anh

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ALNS	Áp lực nội sọ
ASPECTS	Alberta Stroke Program Early CT Score: Thùy đảo, bao trong, nhân bèo, nhân đuôi, M1 – M6 vỏ não
BN	Bệnh nhân
CHT	Cộng hưởng từ
CLVT	Cắt lớp vi tính
DESTINY	Decompressive Surgery for the Treatment of Malignant Infarction of the Middle Cerebral Artery
GCS	Thang điểm hôn mê Glasgow (Glasgow Coma Score)
GOS	Thang điểm kết cục Glasgow (Glasgow outcome scale)
HAMLET	Hemicraniectomy After Middle cerebral artery infarction with Life-threatening Edema Trial
mRS	Thang điểm Rankin sửa đổi (Modified Rankin Scale)
NIHSS	Thang điểm đột quy NIHSS (National Institutes of Health Stroke Scale)
PT	Phẫu thuật
PXAS	Phản xạ ánh sáng
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences

MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ	1
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN	3
1.1. Giải phẫu, tưới máu của động mạch não giữa	3
1.2. Sinh lý bệnh của tắc mạch não	5
1.3. Nhồi máu não diện rộng do tắc động mạch não giữa	10
1.4. Tình hình nghiên cứu phẫu thuật mở sọ giảm áp điều trị nhồi máu não diện rộng do tắc động mạch não giữa	24
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	27
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	30
2.3. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	32
2.4. Vấn đề đạo đức trong nghiên cứu	36
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	37
3.1. Một số đặc điểm chung	37
3.2. Lâm sàng	39
3.3. Hình ảnh cắt lớp vi tính.....	41
3.4. Điều trị trước phẫu thuật	42
3.5. Kết quả phẫu thuật	43
CHƯƠNG 4. BÀN LUẬN	50
4.1. Một số đặc điểm chung của nhóm đối tượng nghiên cứu.....	50
4.2. Lâm sàng	52
4.3. Hình ảnh cắt lớp vi tính.....	53
4.4. Điều trị trước phẫu thuật	54
4.5. Kết quả phẫu thuật khi ra viện	55
4.6. Kết quả theo dõi sau 6 tháng	57

KẾT LUẬN	59
KHUYẾN NGHỊ	61
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
BỆNH ÁN MINH HỌA	
PHỤ LỤC I	
PHỤ LỤC II	
PHỤ LỤC III	
DANH SÁCH BỆNH NHÂN	

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1: Động mạch não giữa và các đoạn chính	4
Hình 1.2. Các vùng tưới máu não của động mạch não giữa	5
Hình 1.3. Hình minh họa: Tắc động mạch não giữa trái gây thiếu máu não. Có hai vùng: vùng lõi trung tâm và vùng tranh tối tranh sáng.....	7
Hình 1.4. Hình ảnh CLVT ở bệnh nhân nhồi máu não do tắc động mạch não giữa đoạn M1	14
Hình 1.5. Hình ảnh cắt lớp vi tính bệnh nhân nhồi máu não diện rộng được lựa chọn phẫu thuật mở sọ giảm áp	15
Hình 1.6. Cách tính thang điểm ASPECTS	16
Hình 1.7. Hình ảnh tắc động mạch não giữa bên phải trên phim chụp cắt lớp vi tính sọ não (A) và phim chụp cộng hưởng từ sọ não (B)	18
Hình 1.8. Đường rạch da và vị trí khoan xương sọ.....	23
Hình 2.1. Tư thế bệnh nhân phẫu thuật mở sọ giảm áp	29
Hình 2.2. Đường rạch da hình dấu hỏi ngược và vị trí khoan sọ	29
Hình 2.3. Hệ thống máy khoan, cắt sọ của hãng MEDTRONIC.....	30

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Phân bố bệnh nhân theo tuổi.....	37
Bảng 3.2. Tiền sử bệnh tật trước khi vào viện	38
Bảng 3.3. Hoàn cảnh khởi phát.....	39
Bảng 3.4. Triệu chứng lâm sàng chính	39
Bảng 3.5. Tình trạng huyết động và hô hấp khi nhập viện	39
Bảng 3.6. Tình trạng tri giác thời điểm trước phẫu thuật	40
Bảng 3.7. Tình trạng bệnh nhân trước phẫu thuật theo thang điểm NIHSS	40
Bảng 3.8. Vị trí nhồi máu.....	41
Bảng 3.9. Mức độ di lệch đường giữa trên phim chụp cắt lớp vi tính	41
Bảng 3.10. Diện tích nhồi máu theo thang điểm ASPECTS	42
Bảng 3.11. Các phương pháp điều trị trước phẫu thuật	42
Bảng 3.12. Phân bố bệnh nhân theo nhóm thời gian phẫu thuật	43
Bảng 3.13. Tình trạng bệnh nhân theo thang điểm Glasgow thời điểm ra viện	43
Bảng 3.14. Sự cải thiện tri giác khi ra viện so với trước phẫu thuật	44
Bảng 3.15. Kết quả tại thời điểm ra viện	45
Bảng 3.16. Một số yếu tố ảnh hưởng đến tỷ lệ tử vong tại thời điểm ra viện	46
Bảng 3.17. Biến chứng gần của phẫu thuật mở sọ giám áp	47
Bảng 3.18. Kết quả sau 6 tháng theo thang điểm GOS.....	47
Bảng 3.19. Kết quả 06 tháng sau phẫu thuật theo thang điểm Rankin sửa đổi (mRS)	48
Bảng 3.20. Một số yếu tố ảnh hưởng đến kết quả phẫu thuật thời điểm 06 tháng sau khi ra viện	48
Bảng 3.21. Di chứng sau phẫu thuật mở sọ giám áp	49